zrevolucionujeme kulturu. Tu revolucionuje především výroba a pak její sociální důsledky. Chtěli jsme jen zprostředkovat směnu poznatků o tomto procesu.

5. Dávali jsme do Fronty články o výbojích, ne že bychom články samy považovali vždy za výboje.

6. Konstatujeme, že většina reprodukcí, obsažených ve Frontě, do jejího vyjití tištěna nebyla.

7. Obráží-li se ve Frontě nástup politické reakce, ponecháváme úsudku soudružské veřejnosti. S. Haluza sám přiznává, že Fronta se na rozdíl od dřívějších podobných sborníků hlásí veřejně ke komunismu.

8. S. Haluza zasazuje citáty z mého článku do prostředí, v němž nabývají jiného významu, než mají v mém článku.

9. Netvrdím nikdy a nikdy jsem netvrdil, že umění „má netřídní charakter". Naopak tvrdím (i ve Frontě), že umění je už svým pojmem věc třídně buržoazní.

10. Pravě o umění, že se stává soukromou záležitostí, myslím pouze na rostoucí jeho společenskou bezvýznamnost. Kdybychom byli jinak soudili, nač bychom pak byli dělali Frontu?

11. Odmítám, že bych „tancoval mezi vejci". Pokusil jsem se poctivě ujasnit některé pojmy.

Jako závěr citát z Trockého jakožto metodickou poznámku: „Za bdělé revoluční cenzury může se provozovat dalekosáhlá a elastická umělecká politika, jíž je cizí jedovatost literátských kroužků."

(Rovnost 43, č. 126, květen 1927)

Když jsme před rokem sestavovali definitivní plán její, bylo nám jasno, že Fronta bude levou frontou a že do ní patří ti, kdož pracují pro kulturu příští socialistické společnosti, ať to vědí či ne, ať to chtějí či ne, a pak ti, kteří účelně pracují k tomu, aby tato společnost byla uskutečněna. Byla to příliš zodpovědná práce posuzovat z tohoto stanoviska lidi a jejich práci. I byli jsme liberální i tam, kde za svou osobu bychom byli rádi odmítli. Neboť chtěli jsme především informovat, dát do rukou myslivému člověku materiál, aby mohl z něho studovat (a v té úplnosti sotva kde byl shromážděn), nemanifestovali jsme, nevychovávali, nevedli za ruku. Proto jsme vzali do Fronty opravdové činy, ale i činy částečné, definitivnější i dočasné. Dvě tendence jsou snad ve Frontě jasné: proti „stabilizaci" v umění a proti reakci. Vedli jsme úmyslně ránu do živého, tam, kde třídění duchů je dnes nejsilnější: vyslovili jsme své pochybnosti o umění, vypadli jsme proti starému romantickému obdivu k umění, považujíce to za svou povinnost z hlediska svého světového názoru. Není proto divu, že se ozvali ti, kteří věří dosud ve veliké poslání umění: skupina německých abstraktivistů — (ve Sturmu). Zde nelze debatovat. Naše přesvědčení, že změna společenského řádu je nezbytnou podmínkou dalšího rozvoje kultury, nemůže se změnit tvrzením o výchovné moci a úloze umění. Ovšem: chtěli jsme také konečně jednou probojovat názor, že umění není věcí

rozumu, částí ideologické nadstavby, ale něčím hlubším. — A vůči práci avantgard nechtěli jsme užívat obdivného tónu. Chtěli jsme zkrátka vykonat kus nelíbivé a nepopulární práce: ujasnit pojmy. Přimět čtenáře, aby sám myslil, soudil, hledal.

Kritická odezva byla opravdu slabá. Nebyla snad Fronta dosti vyzývavá, aby pobouřila? Či nedovedou se naši odpůrcové už vůbec opravdově s námi vyrovnat? Zatímco čteme řadu dopisů z ciziny, co v Německu se s Frontou polemizuje, co se jeví o Frontu zájem v SSSR, Rumunsku, Polsku, Holandsku, Finsku, mohli jsme číst zatím jediné poctivé vyrovnání s Frontou: byl to dopis dělníka — ze žaláře. Není to symptomatické? Nuže, spolupráce avantgard, odezva mezi čtenáři z drobné inteligence, hlavně učiteli, až daleko ze Slovenska je nám odměnou za podnik, jejž jsme svépomocně podnikli, kdyžtě nevíra nakladatelů v mladou generaci byla by Frontu pohřbila. — Odběratelé jsou vždy nejlepším svědectvím.

(ReD 1, č. 1, říjen 1927)

Seifertův Slavík zpívá špatně dává zamyslit se nad víc než nad obratem ve vývoji samotného Seiferta; dává zamyslit se nad jeho poměrem k Nezvalovi, nad osudy toho, čemu se říkalo poetismus, i nad budoucností té skupiny literátů, která bývá nazývána poválečnou generací. Promluvme si nejprve o poetismu.

PROPUKLO TO RÁZEM JAKO OSYPKY

K tomu dva citáty:

„Věřím, že i poezií se dělá revoluce a nejenom hladem a třídní nenávistí a třídními zájmy. Věřím, že myšlenka silně vyslovená může přesvědčit o větší revoluční energii než třeba určitý zájem třídní.“ Napsal František Götz, Host, leden 1923.

„Básníci minulého času (to jest autoři z roku 1923; poznámka citujícího) holdovali filosofii. Myšlenka. Její nenadálé odstupňování. Hú, jaká práce! — Plesnivé nevlídno pracoven. Myslitelé. Jsem v neustálém kontaktu se svým trávením. Všecky smysly v chodu. 36 antén a instinkt věčně protékající.“ Vítězslav Nezval, červenec 1924.

Necitujeme tu, abychom dedukovali. Je to jen malá ilustrace, jíž by měl předcházet Wolkerův manifest poezie proletářské. Ale tuto je řeč ne o Wolkerovi, ale o poetistech, jehož mladí otcové brzy Götze přetrumfli a vypálili rybník jeho